

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/16/2019
Identifikačné číslo spisu: 1019200653
Dátum vydania rozhodnutia: 19.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1019200653.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): F. T., narodený XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Turecká republika, občiansky preukaz Tureckej republiky č. XXXXXX, séria XX, posledný trvalý pobyt v krajine pôvodu v meste T., ulica O. L. C.. Z.:X, sídlisko C. F. L. A., t.č. Pobytový tábor Rohovce, Slovenská republika, právne zastúpený: Liga za ľudské práva, občianske združenie so sídlom Baštová 5, 811 03 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o správnej žalobe vo veciach azylu, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 7SaZ/5/2019 - 79 zo dňa 16. júla 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 7SaZ/5/2019 - 79 zo dňa 16. júla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti z a m i e t a.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-202-19/2018-Ž zo dňa 11.03.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyly a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) neudelil sťažovateľovi azyl a podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zák. č. 480/2002 Z.z. mu neposkytol doplnkovú ochranu.

2. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že neboli splnené podmienky udelenia azylu,

nakoľko podľa všeobecne známych a dostupných správ o krajine pôvodu, je Turecko sekulárna krajina a ústavne platí, že nemá žiadne oficiálne náboženstvo. Taktiež štát plne rešpektuje všetky náboženstvá, každý má slobodu náboženského vierovyznania. V prípade návratu sťažovateľa do krajiny pôvodu, berúc pri tom do úvahy bezpečnostnú situáciu, princíp individuálneho posudzovania potreby poskytnutia ochrany, bolo možné s dostatočnou istotou vylúčiť, že by mohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia.

II.

Konanie na Krajskom súde

3. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu v časti o neudelení azylu na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“), namietajúc nedostatočné zistenie skutkového stavu veci žalovaným, najmä s poukazom na opodstatnené obavy z prenasledovania zo strany oficiálnych štátnych aktérov z dôvodov zastávania určitých politických názorov, a to napriek tomu, že členovia a podporovatelia hnutia FETÖ sú v Turecku preukázateľne zavražďovaní, zadržávaní a väznení. Mal za to, že mu mal byť poskytnutý azyl.

4. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o tom, že správnu žalobu je potrebné zamietnuť z dôvodu, že

- žalovaný si vyhľadal a do spisu založil relevantné informácie, obsahovo sa viažuce na dôvody žiadosti o azyl, pričom z ich obsahu získal dostatok informácií, potrebných k jej posúdeniu;
- sťažovateľ svoje tvrdenia o sympatizovaní s hnutím G. U. neodôvodnil dostatočne podrobne, dôveryhodne, jeho výpovede neboli konzistentné a rozpory neboli odstránené ani vykonaním doplňujúceho pohovoru zo dňa 25.10.2018;
- sťažovateľ neopustil krajinu pôvodu hneď po neúspešnom pokuse o prevrat, jeho rodina tam žije doteraz a podľa jeho slov sa má dobre;
- sťažovateľ nefiguruje na zozname hľadaných osôb, z krajiny pôvodu odletel bez problémov, pričom z informácií o krajine pôvodu vyplýva, že podozrivé osoby z kolaborácie sú osobitne kontrolované;
- sťažovateľ nikdy s políciou neprišiel do styku, údajný list, ktorý bol zaslaný na jeho adresu nevedel do konania doložiť, lebo ho vraj susedia prečítali a roztrhali;
- sťažovateľ uviedol, že nepozná nikoho osobne, kto by bol zo strany polície prenasledovaný;
- sťažovateľova činnosť pre hnutie spočívala v tom, že šíril propagandu a podporoval chudobné rodiny, ostatných členov, či hlavných predstaviteľov hnutia nepoznal, okrem U.;
- nebolo preukázané, že by polícia aktívne hľadala a prenasledovala sťažovateľa;
- sťažovateľ neposkytol počas celého azylového konania žiadne dôkazy, ktoré by svedčili o prenasledovaní žalobcu z dôvodov zastávania určitých politických názorov, z jeho výpovede je zrejmé, že v krajine pôvodu nečelil žiadnym takým problémom zo strany štátu a iných pôvodcov, ktoré by mohli byť považované za prenasledovanie.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) S.s.p., t.j. krajský súd v konaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho

právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

6. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že

- krajský súd aj napriek výslovnej žiadosti sťažovateľa tohto, poukazujúc na jeho právne zastúpenie pre celé konanie, nepredvolal na pojednávanie, pričom sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžr/51/2008 a 10Sžak/9/2019 a uviedol, že na pojednávaní sa chcel vyjadriť k žalovaným tvrdenej nedôveryhodnosti sťažovateľa a objasniť niektoré nezrovnalosti;
- sťažovateľ bol prítomný na pojednávaní pred krajským súdom, avšak vzhľadom na nepribratie tlmočníka do konania sa nemohol vyjadriť k veci ani rozumieť obsahu pojednávania;
- závery súdu o tom, že sťažovateľ svoje tvrdenia o sympatizovaní s hnutím G. U. (ďalej len „FETÖ“) neodôvodnil dostatočným podrobným, dôveryhodným a jeho výpovede neboli konzistentné, a že dôvody, pre ktoré opustil krajinu pôvodu, sú osobného, resp. ekonomického charakteru sú bez akejkoľvek opory v administratívnom spise, v rozpore s princípom rovnosti zbraní a bez odôvodnenia;
- niektoré nekonzistentné vyjadrenia mohli nastať v dôsledku tlmočenia, keďže vstupný pohovor bol tlmočený do jazyka tureckého a následne do jazyka kurdskeho;
- sťažovateľ hnutie FETÖ aktívne podporoval od r. 2013, vedúci ich skupiny v meste Adana, sa volá Q. C., jedného z členov hnutia F. Q. zadržala polícia v auguste r. 2017 a okrem listu, ktorý mu bol doručený navštívili vojaci mesiac pred tým priamo sťažovateľovho otca a na sťažovateľa sa ho vypytovali (tieto tvrdenia nebolo možné uviesť počas pohovorov);
- v tvrdení ohľadom činnosti v hnutí k žiadnym rozporom nedochádza;
- žalovaný ako i krajský súd nesprávne vyhodnocujú, že sťažovateľovi v krajine pôvodu nehrozí prenasledovanie zo strany štátnych aktérov z dôvodov zastávania určitých politických názorov, a to napriek tomu, že členovia a podporovatelia hnutia FETÖ sú v Turecku preukázateľne zastrešovaní, zadržávaní a väznení;
- poukázal na aktuálnu situáciu politického prenasledovania členov hnutia FETÖ s tým, že krajský súd ani žalovaný tieto informácie nezohľadnili, pričom krajský súd sa v odôvodnení k otázke prenasledovania členov FETÖ vôbec nevyjadruje;
- závery žalovaného, ktorými tento spochybňuje možnosť, že by sťažovateľ mohol byť spájaný s hnutím FETÖ sú nepodložené, pretože sťažovateľ aktívne šíril myšlienky hnutia a podporoval študentov z chudobných pomerov v ďalšom vzdelávaní, čo je jedným z esenciálnych znakov tohto hnutia, pričom ide o aktivitu pre oficiálnu štátnu moc veľmi ohrozujúcu;
- zo zdrojov (sťažovateľ v kasačnej sťažnosti citoval viacero správ zameraných na zaobchádzanie s príslušníkmi hnutia FETÖ v krajine pôvodu) vyplýva, že v Turecku naďalej dochádzalo k frekventovanému zatýkaniu osôb podozrivých z napojenia na FETÖ;
- sťažovateľova žiadosť bola nesprávne právne posúdená s ohľadom na situáciu zaobchádzania tureckých štátnych zložiek vo vzťahu k prívržencom hnutia FETÖ ;
- konštatovaním na str. 7 napadnutého rozsudku („Objektívne žalobca nebol vystavený žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátu ... Žalobca nepreukázal, že voči nemu bolo vyvíjané opakované konanie spôsobujúce ohrozenie života alebo slobody, alebo iné konanie spôsobujúce psychický nátlak na jeho osobu.“) sa krajský súd dopúšťa okrem nesprávneho právneho posúdenia i postupu rozporného so záväznou rozhodovacou praxou kasačného súdu,
- konštatovaním na str. 7 napadnutého rozsudku („žalobca neposkytol počas celého azylového konania žiadne dôkazy, ktoré by svedčili o prenasledovaní žalobcu z dôvodov zastávania určitých politických názorov“) krajský súd nezákonne prenáša dôkazné bremeno na sťažovateľa, pričom postup je v priamom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou kasačného súdu;

7. Záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň navrhol priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok. Návrh odôvodnil tým, že právnym následkom vykonateľnosti rozsudku je, že príslušné správne orgány sa môžu k sťažovateľovi správať akoby už nebol žiadateľom o azyl s čím by mohlo byť spojené konanie o vyhostení alebo zaistení, pričom priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

B)

8. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 27.09.2019 okrem stručného zhrnutia prípadu sťažovateľa poukázal na nedostatky, ktoré sa vyskytli vo výpovediach sťažovateľa (nepamätal si priezvisko Q.- člena skupiny G. U., ktorý ho mal osloviť k spolupráci, rozpor v tvrdení o obsahu činnosti, ktorú pre hnutie vykonával, nepozná čelných predstaviteľov hnutia).

9. Sťažovateľ nebol nikdy trestne stíhaný ani perzekvovaný. Okrem predvolania na policajnú stanicu, ktoré nevedel ničím hodnoverným preukázať, nemal žiadne iné problémy so štátnymi orgánmi, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že mu bol bez akýchkoľvek problémov vydaný cestovný doklad a krajinu opustil letecky z letiska v Istanbuli.

10. Žalovaný nevyklučuje, že v Turecku dochádza aj k zaistovaniu opozičných politikov, avšak u sťažovateľa, ako sympatizanta FETÖ takáto skutočnosť nenastala, pričom v hnutí nezastával žiadne významné postavenie.

11. Ďalej žalovaný zdôraznil, že sťažovateľovi ako aj jeho právnej zástupkyni bolo umožnené, aby uviedli všetko, čo považujú za dôvody odchodu z krajiny pôvodu. Záverom navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

III.

Právny názor kasačného súdu

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru o tom, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto postupom podľa § 462 ods. 1 S.s.p. napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19. novembra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

14. Sťažovateľ krajskému súdu predovšetkým vytkol nepribratie tlmočníka do konania, čím sa dopustil porušenia princípu rovnosti zbraní procesných strán pred súdom.

Podľa § 108 ods. 1 S.s.p. ak predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, predvolá naň účastníkov konania, ich zástupcov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Ak je účastník konania zastúpený zástupcom na celé konanie, predvolanie sa doručuje iba tomuto zástupcovi. Účastníka konania správny súd predvolá, ak je potrebné, aby ho vyslúchol, alebo ak je jeho osobná prítomnosť nevyhnutná.

Podľa § 54 ods. 1 S.s.p. každý má právo konať pred správnym súdom v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie. Správny súd je povinný účastníkom konania zabezpečiť rovnaké možnosti uplatnenia ich práv. S prihliadnutím na povahu a okolnosti veci priberie správny súd tlmočníka.

Podľa § 111 ods. 1 S.s.p. pojednávanie vedie predseda senátu, a to tak, aby prispelo k spravodlivému rozhodnutiu a prebiehalo dôstojne a nerušene. Správny súd robí vhodné opatrenia, aby zabezpečil splnenie účelu pojednávania.

15. Vyššie citovaná právna úprava reflektuje právo účastníka konať pred správnym súdom vo svojej materčine, resp. v jazyku, ktorému rozumie. Je nepochybné, že pokiaľ by osoba nemohla uplatňovať svoje práva na správnom súde v jazyku, ktorému rozumie, bolo by takéto uplatňovanie práva neúčinné a neefektívne, pričom by základný cieľ práva na spravodlivý súdny proces nebol naplnený. Právo konať pred správnym súdom v jazyku, ktorému osoba rozumie, obsahuje najmä právo na zabezpečenie tlmočníka počas súdnych pojednávaní, prípadne iných úkonov, ktoré dotknutá osoba realizuje. O tom, či sa do správneho súdneho konania priberie alebo nepriberie tlmočník, rozhodne správny súd na základe povahy a okolností veci. Ak je možné rozhodnúť o správnej žalobe na základe predložených písomných dôkazov, resp. na základe obsahu administratívneho spisu, a teda nie je potrebné vykonať výsluch účastníka konania, ktorého účasť na pojednávaní sa inak nepredpokladá, mohlo by byť pribratie tlmočníka nevhodné a neúčelné. Pokiaľ však žalobca v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiu o neudelení medzinárodnej ochrany dôvodne žiada, aby bol na pojednávaní vypočutý na konkrétne okolnosti, či prípadne až na pojednávaní, na ktorom je žalobca prítomný sa takéto okolnosti objavujú (pričom pre správny súd je v zmysle § 206 ods. 4 S.s.p. rozhodujúci skutkový stav v čase vyhlásenia alebo vydania jeho rozhodnutia) je zabezpečenie tlmočníka na takomto pojednávaní nevyhnutné.

16. V prejednávanej právnej veci sťažovateľ okrem iného namietal, že žalovaný spochybňuje jeho dôveryhodnosť poukazom na jeho nedôveryhodnú výpoveď a tvrdenia o podpore hnutia FETÖ za účelové pričom sa odvoláva na nezrovnalosti vo výpovediach sťažovateľa. Zdôrazňoval, že niektoré nekonzistentné vyjadrenia zapísané v zápisniciach z pohovoroch a vytýkané žalovaným v rozhodnutí mohli nastať v dôsledku tlmočenia, keďže počas vstupného pohovoru mu bolo tlmočené do jazyka tureckého a následne do jazyka kurdského avšak v dialekte odlišnom od dialektu „zaza“, ktorým on rozpráva. Tieto a ani iné okolnosti napr. ohľadne obdobia podporovania hnutia FETÖ, celého mena vedúceho ich skupiny v meste Adana alebo faktu zadržania jedného z členov ich hnutia mu nebolo umožnené počas pohovorov ozrejmiť a následne ani krajskému súdu počas pojednávania, pričom žalobca žiadal o predvolanie na pojednávanie a prostredníctvom právnej zástupkyne navrhol konkrétnych tlmočníkov.

17. S uvedenými skutočnosťami sa krajský súd nezaoberal napriek tomu, že nezanedbateľná časť argumentácie obsiahnutej v správnej žalobe sa týkala práve žalovaným vytýkaných rozporov a i keď žalobca bol na pojednávaní pred krajským súdom dňa 16.07.2019 prítomný (čo mal kasačný súd na základe zápisnice z tohto dňa /č.l. 60/ za preukázané) krajský súd nevyužil možnosť konfrontovať sťažovateľa so zistenými nedostatkami a poskytnúť mu možnosť pretrvávajúce pochybnosti rozptýliť. Pokiaľ správny súd nevytkol tieto skutočnosti správnomu orgánu prípadne vo svojom zrušujúcom rozhodnutí, bolo potrebné v samotnom konaní pred krajským súdom, za účelom odstránenia uvedených nedostatkov v súčinnosti so súdom ustanoveným tlmočníkom sťažovateľa vypočuť a poskytnúť mu priestor na vyjadrenie sa k veci (okrem iného napr. aj k zisteniu žalovaného nachádzajúceho sa v pripojenom spise, že v zoznamoch hľadaných osôb z dôvodu podpory hnutia FETÖ sa nachádza osoba s rovnakým menom ako sťažovateľ /hoci s iným rokom a miestom narodenia/).

18. Pretože za daných okolností sa tak nestalo, kasačný súd vyhodnotil tento sťažnostný bod ako dôvodný.

19. Ústava SR garantuje právo konať vo svojom jazyku v článku 47 ods. 4, a to v podobe práva každej osoby na tlmočníka, pokiaľ táto osoba vyhlási, že nerozumie jazyku, v ktorom sa vedie súdne konanie. Hoci Ústava SR výslovne upravuje len právo na tlmočníka, podľa právnej teórie je možné pod toto ústavné právo zahrnúť aj právo oboznámiť sa s dokumentmi významnými pre konanie, ak sú v jazyku, ktorý daná osoba neovláda. Účelom ústavného práva na tlmočníka je umožniť každému komunikáciu v konaní pred súdom, ak nie je spôsobilý dorozumieť sa v tomto konaní. Právo na tlmočníka v súdnom konaní považuje Ústavný súd SR za jeden z atribútov spravodlivého súdneho procesu.

20. V tejto je potrebné uviesť, že vo veciach medzinárodnej ochrany zohráva mimoriadne dôležitú úlohu dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl a v tomto kontexte i jeho vlastná celková dôveryhodnosť.

Pravdivosť tvrdení žiadateľa a dôveryhodnosť jeho osoby sú základom, z ktorého je v azylovom konaní nutné vychádzať.

21. Kasačný súd poukazuje aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Sža/73/2008 zo dňa 27. mája 2008, v ktorom uviedol, že „dôveryhodnosť osoby žiadateľa odporca posudzuje vzhľadom na nedostatok listinných dokladov a dokumentov, ktorými by preukázal svoju totožnosť, resp. ktorými by preukázal pravdivosť svojich tvrdení o prenasledovaní v krajine pôvodu v nadväznosti na celkové správanie navrhovateľa v priebehu administratívneho konania. Na preukázanie pravdivosti tvrdení musí záležať predovšetkým žiadateľovi o azyl, preto jeho vyhlásenia musia byť ucelené a rozumné, nesmú protirečiť všeobecne známym faktom o krajine pôvodu a svojim konaním nesmie zadávať dôvod na spochybňovanie dôveryhodnosti svojej osoby.“ Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v skoršej judikatúre (rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/10/2013 zo dňa 09.04.2013) uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou. Pokiaľ však žiadateľ o azyl predloží dôkazy na podporu svojich tvrdení o prenasledovaní, je povinnosťou správneho orgánu k nim zaujať stanovisko.

23. Pokiaľ sa teda žiadateľ o azyl po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej dejovej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať. Najvyšší súd poukazuje na rozsudok sp. zn. 1Sža 4/2012 zo dňa 28.02.2012, v ktorom uviedol, že „posudzovanie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, resp. vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpovediach, ktoré správny orgán rozpozná.“

24. Sťažovateľ ďalej vytýkal krajskému súdu nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku. Závery krajského súdu o tom, že sťažovateľ svoje tvrdenia o sympatizovaní s hnutím FETÖ neodôvodnil dostatočným podrobným, dôveryhodným a jeho výpovede neboli konzistentné, a že dôvody, pre ktoré opustil krajinu pôvodu, sú osobného, resp. ekonomického charakteru sú bez akejkoľvek opory v administratívnom spise a bez odôvodnenia. Rovnako krajský súd nezaujal žiadne stanovisko k obsiahlym prílohám k aktuálnej situácii politického prenasledovania členov hnutia FETÖ, ktoré sťažovateľ doložil do súdneho spisu. Napokon z obsahu napadnutého rozsudku vyplynulo, že krajský súd sa k otázke prenasledovania členov FETÖ ako aj k celkovej súčasnej situácii v Turecku vôbec nevyjadril.

25. Zo všeobecne známych informácií ako aj z podkladov získaných žalovaným je známym fakt, že v krajine pôvodu sťažovateľa došlo dňa 15.07.2016 k pokusu o štátny prevrat. Ide o významnú udalosť, ktorá značne zmenila tamojšiu vnútropolitickú situáciu. Na to sa vzťahujúca reakcia štátnej moci a jej opatrenia voči skutočným alebo domnelým účastníkom pokusu o štátny prevrat, politickým oponentom a iným osobám mohla za určitých okolností u niektorých politicky aktívnych osôb vyvolať obavu z prenasledovania. Podľa názoru kasačného súdu ide o okolnosť, ktorú nie je možné zľahčovať resp. vyhýbať sa jej zohľadneniu, najmä nie v situácii, keď žiadateľ o udelenie azylu obavy z prenasledovania odôvodňuje svojou periodicky, verejne vyjadrovanou podporou hnutia FETÖ, ktoré bolo v zmysle žalovaným dohľadaných informácií označené za teroristickú organizáciu s dokázanými represiami voči členom pôsobiacim v štátnej službe, vzdelávacích inštitúciách a pod.

26. Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ust. § 139 ods. 2 S.s.p., totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť

náležite a skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť správnej žaloby. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

27. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

28. Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď s ohľadom na túto judikatúru nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré uviedli v konaní. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na právne argumenty a závery správnych orgánov.

29. V tejto súvislosti dáva kasačný súd do pozornosti Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. IV. ÚS 378/08-55 zo dňa 16.12.2008, v ktorom ústavný súd uviedol: „Jednou z neoddeliteľných súčastí princípu právnej istoty v demokratickom a právnom štáte je aj garancia, že ak sa osoba využívajúca svoje základné právo na súdnu ochranu obráti so svojim návrhom na nezávislý a nestranný súd, má právo na to, aby súd o jej návrhu rozhodol a svoj právny názor vyjadril vo forme zákonného rozhodnutia. Na túto skutočnosť pamätá aj generálna právna norma civilného procesu (Občianskeho súdneho poriadku) v ustanovení § 157 ods. 2, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“) pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).“

30. Podľa názoru kasačného súdu odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu neposkytuje dostatočné argumentačné podklady na posúdenie, ako sa vysporiadal s výrokom žalovaného o neudelení azylu, akými vlastnými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom a právnom stave veci a posudzovaní relevancie obsahu právnej argumentácie a žalobných námietok sťažovateľa uplatnených v správnej žalobe. Krajským súdom v odôvodnení vyslovené závery sú preto nepresvedčivé a predčasné a ako také neposkytujúce dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležite odôvodnený výsledok svojej rozhodovacej činnosti, tak „aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú.“ (III. ÚS 311/07).

31. Vzhľadom na vyššie uvedené nedostatky kasačný súd konštatuje že krajský súd v konaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

32. Napokon krajský súd svojim konštatovaním: „Objektívne žalobca nebol vystavený žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátu ... Žalobca nepreukázal, že voči nemu bolo vyvíjané opakované konanie

spôsobujúce ohrozenie života alebo slobody, alebo iné konanie spôsobujúce psychický nátlak na jeho osobu." vec nesprávne právne posúdil nakoľko zo znenia § 8 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z. (ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu) pre udelenie azylu nevyplýva podmienka minulej skúsenosti s perzekúciou, ale táto v zmysle § 19a ods. 2 zák. č. 480/2002 Z.z. je dôležitým (nie však výlučným alebo nevyhnutným) znakom opodstatnenosti obavy žiadateľa z prenasledovania.

33. Obdobne kasačný súd prihladol na sťažnostný dôvod vytýkajúci správne súdu konštatovanie: „žalobca neposkytol počas celého azylového konania žiadne dôkazy, ktoré by svedčili o prenasledovaní žalobcu z dôvodov zastávania určitých politických názorov" čím došlo k prenášaní dôkazného bremena v konaní o azyle na žiadateľa (sťažovateľa), napriek tomu, že takýto postup je v priamom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou kasačného súdu, vyjadrenej napr. 1SŽa/10/2013 zo dňa 09.04.2013, podľa ktorej žiadateľ nesie bremeno tvrdenia, ktoré je ďalej v o vzájomnej interakcii so správnym orgánom rozvíjané a doplnené bremenom dôkazným. Nie je však povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou. Naopak povinnosťou správneho orgánu je, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú či spochybňujú (rozsudok Nejvyššího správného soudu ČR č. k. 6 Azs 235/2004 - 57 zo dňa 21. decembra 2005). Pokiaľ je možno výpovede žiadateľa o medzinárodnú ochranu podané v priebehu konania i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentné a za súladné s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať.

V.

34. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd porušil zákon v zmysle ustanovení § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) S.s.p., kasačná sťažnosť teda je dôvodná a preto kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie v súlade s ust. § 462 ods. 1 S.s.p..

35. Návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti kasačný súd zamietol po tom, čo pri posudzovaní jeho dôvodnosti dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné predpoklady na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti. Rozhodnutie kasačného súdu o priznaní odkladného účinku kasačnej sťažnosti je potrebné považovať za výnimočné rozhodnutie. Výnimočnosť tohto procesného úkonu správneho súdu spočíva v tom, že takýmto pôsobením súdnej moci sa paralyzujú účinky právoplatného rozhodnutia krajského súdu.

36. Základnou a nevyhnutnou podmienkou toho, aby kasačný súd priznal kasačnej sťažnosti odkladný účinok je stav, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Kasačný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa o tom, že zaistenie alebo vydanie rozhodnutia o administratívnom vyhostení predstavuje závažnú ujmu. Samotné rozhodnutie o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany nie je v zmysle zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov podkladom pre zaistenie sťažovateľa. Napokon príslušný útvar Policajného zboru Slovenskej republiky je v zmysle § 88a oprávnený zaistiť aj žiadateľa o udelenie azylu. Kasačný súd tiež poukazuje na ust. § 2 písm. h) bod 1 zák. č. 480/2002 Z.z., v zmysle ktorého žiadateľom o azyl je okrem iného aj cudzinec počas lehoty na podanie kasačnej sťažnosti proti rozhodnutiu správneho súdu, ktoré sa týkalo správnej žaloby proti rozhodnutiu ministerstva vydanému v konaní o udelení azylu okrem rozhodnutia o zastavení konania o udelení azylu a počas konania o tejto kasačnej sťažnosti.

Podľa § 447 ods. 1 S.s.p. kasačný súd môže na návrh sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa uznesením priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, ak by právnymi následkami napadnutého

rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

Podľa § 447 ods. 2 S.s.p. nastúpením odkladného účinku zo zákona alebo jeho priznaním na základe rozhodnutia kasačného súdu podľa odseku 1 sa do právoplatného rozhodnutia kasačného súdu o kasačnej sťažnosti pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia krajského súdu a takéto rozhodnutie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí alebo opatrení iných orgánov verejnej moci. Na rozhodovanie o odkladnom účinku kasačnej sťažnosti sa primerane použijú ustanovenia § 186 až § 189 okrem lehôt podľa § 187 ods. 1 a 3.

Podľa § 188 S.s.p. Ak správny súd návrhu žalobcu nevyhovie, uznesením ho zamietne.

37. V ďalšom konaní krajský súd rozhodne tiež o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 S. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.